

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XI. Proponitur quæstio de cultu imaginum cum argumentis aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

bis non placere nouitates Lutheranorū, & Calvinistarum, dum id religiosè veneramur, quod illi sacrilegè destruunt.

SEXTA est honor Dei & Sanctorum; nemo enim vnquā dubitauit, quin erigere statuas, vel imagines magnis viris, ad honorem eorum pertineat. Certè Eusebius lib. 7. hist. cap. 14. hanc præcipuam fuisse causam indicat, cur Christiani cœperint Sanctorum imagines desiderare.

Neque obstat, quod ait hoc ex Gentilium consuetudine natum; non enim loquitur de aliqua Gentilium superstitione, sed de naturali, & proinde bona consuetudine, qua soliti erāt statuas erigere iis, quos honore dignos iudicabant, quāquam in eo postea errarent, quod sceleratis etiam hominibus, & falsis Diis eas erigebant.

CAPVT XI.

Proponitur questio de cultu imaginum cum argumentis aduersariorum.

DEMONSTRAVIMVS hactenū imagines Christi, & Sanctorum fieri, atque haberi, & in templis, aliisque sacris locis collocari posse: sequitur nunc controuersia de cultu, vtrum videlicet eiusmodi imagines aliquo genere cultus prosequendæ sint. De qua controuersia Damascenus in libro de hæresibus circa finem, duas extremas hæreses adducit. VNAM eorum, qui dicebant, imaginibus deberi diuinos honores, quos hæreticos vocat Christianocategoros, id est, Christianorum accusatores, quia propter eos accusabantur Christiani tanquam idolorum cultores. Eodem modo certum est Alexandrum Senerum coluisse imagines Christi & Abrahæ, cum ceteris suis idolis, teste Ælio Lampridio. Hæc hæresis refellitur omnibus Scripturæ testimoniis, quæ prohibēt, ne cultum Deo proprium tribuamus creaturæ.

ALTER error priori contrarius est eorum, qui nullum omnino honorem imaginibus Sanctorum deferri patiūtur. Refert hunc errorem Damascenus in libro de hæresibus in fine, & est eorum omnium, quos recensuimus in secundo ca-

pite disputationis, qui quidem contendunt, non esse vilo modo colendas imagines, propter hæc argumenta.

PRIMO, quia Scripturæ vtriusque Testamenti seuerè interdicit cultum simulacrorū, Exod. 20. Deut. 4. Rom. 1. &c. Et quia Catholici respondent, Scripturas reprehendere cultum, qui tribuitur simulacris tanquam Diis: Calvinus libro Instit. cap. 11. §. 9. & 10. conatur ostendere etiã Iudæos & Gentiles nō habuisse simulacra pro Diis, sed in simulacris Deum verum coluisse: & tamen reprehendi, quia Deus non patitur cultum suum vilo modo communicari cum imaginibus. certè si Deus non debet coli in imagine, eodem modo Sancti, licet colendi essent, nō essent tamen colendi in imaginibus. Quòd Iudæi non habuerint simulacra pro Diis, sed Deum verū in idolo coluerint. probat Calvinus, quia Exod. 32. populus dicebat de vitulo aureo: *Isti sunt Dii tui Israël, qui te eduxerunt de terra Aegypti.* Vbi fatentur se in vitulo colere eum Deum, à quo fuerant liberati de Aegypto, & ibidem Aaron indicturus diem festum in honorè vituli aurei, iussit præconis voce dici: *Cras solennitas Domini est;* Vbi in Hebræo illud, *Domini, est יְהוָה*. Et Iud. 17. mulier quædam ait: *Sanctificauit, & dedit Domino mille & centum argentei, ut faciam sculptile atque conflatile.* Vbi etiam pro Domino est nomen proprium Dei veri יְהוָה.

Quod etiam Gentiles coluerint Deum verum in idolis, probatur PRIMO ex Augustino in Psalm. 113. qui refert Gentiles respondere solitos, cum accusabantur idololatriæ, se non colere ipsa idola, sed numen quod per idolum significabatur. ITEM ex eo, quod Gentiles mutabant simulacra pro arbitrio, nec tamen Deos mutabant. ITEM, quia vni Deo plura simulacra erigebant; nam vnum Iouem esse dicebant, & tamen innumerabilia illi simulacra dicabant. DENIQUE quia noua idola quotidie sacrabant, nec tamen dicebant, se novos Deos facere.

SECUNDO, adducunt Concilia tria, Constantinopolitanum, sub Leone Iconomacho, teste Paulo Diacono lib. 21. Item aliud Constantinopolitanum Episcoporum CCCC. XXXVIII. sub Constantino Copronymo, teste Paulo Diacono lib. 22. rerum Romanarum; vtrumque definiuit imagines aboleri.

abolendas. vtriusque acta prolixè referunt Centuriatores, Cent. 8. cap. 9. Tertium fuit Concilium Francofordiense, in quo reprobata fuit VII. Synodus, quæ imagines retinendas censuerat. ita referunt Ado in Chronico anni DCC. XCV. Abbas Urspergensis in Chron. anni DCC. XCIII. Hincmarus Remensis libro contra Episcopum landunensem, cap. 20. & Ioannes Auentinus in historia seu annalibus Boiorum libro 4. Annonius lib. 4. Rhegino lib. 2.

Porro Magdeburgenses Centuria 8. cap. 9. in fine, ex isto Concilio adducunt argumenta X. contra imagines, & solvunt argumenta 44. Nicænæ Synodi, & respondent ad XI. testimonia Patrum, quæ allata fuerant pro imaginibus à Nicæna Synodo. Sed tam argumenta, quàm solutiones sunt merè nugæ; nunquam enim ea Nicæna Synodus existit, vt infra suo loco dicemus.

TER TIO, adducunt libros quatuor Caroli Magni contra imagines, ex quibus Calvinus lib. I. Instit. cap. II. duo dedit. PRIMO, Nicænum Concilium fuisse statim refutatum ab Orthodoxo Principe. SECUNDO, in Concilio illo Nicæno manifestam impietatem definitam. nam, vt ex libro Catoli patet, in eo Concilio definitum est, imaginibus deberi honorem sacrificiorum, & eum cultum, qui tribuitur viuificæ Trinitati. prodiit iste liber anno M. D. XLIX. addunt Centuriatores, Cent. 8. cap. 9. col. 645. exstare alium librum adhuc acriorem contra imagines, Ludouici Pij, si tamen credere dignum est.

QUARTO, adducit Patres; nam Irenæus lib. I. cap. 24. ponit inter hereses Carpocratis, quod coleret imaginem Christi & Pauli. Epiphanius hæret. 79. dicit, hæreticos esse, qui imaginem B. Virginis circumferunt & colunt. AMBROSIVS de obitu Theodosij: *Inuenit, inquit, Helena crucē Domini, Regem adorauit, non lignū vtiq; quia hic Gentilis est error, sed adorauit illum, qui pependit in ligno.* HIERONYMVS in cap. 3. Danielis: *Cultores, inquit, Dei, imagines adorare non debent.* AVGVSTINVS de moribus Ecclesiæ, cap. 36. *Novi, inquit, picturarum adoratores.* GREGORIUS lib. 7. epist. 54. & 109. & lib. 9. epist. 9. dicit, imagines adorandas non esse. Alia quædam testimonia adducuntur ab Iconomachis, in VII. Synodo, act. 6. & ibidem refelluntur; sed facilia sunt.

QUINTO,

QVINTO, adducunt exemplum Ezechiaë, 4. Reg. 18. qui confregit serpentem æneum, quia coli iam cœperat.

SEXTO, adducit Calvinus experientiam, quæ docet, paulatim in cultu imaginum irreperere superstitionē, & errorem, quo putatur imagini alligata Diuinitas. nam cur alioquin una imago Christi vel Mariæ, magis frequentatur, quàm alia? cur precaturi ad imagines accedunt? cur peregrinantur aliqui magno labore ad aliquam imaginem, cum habeant domi suæ fortè meliores & pulchriores?

SEPTIMO, adducunt aliquot ratiunculas; nam imago inquit, non est capax honoris, cum sit res inanima, & sensus ac rationis experta. Item imago non est sancta ratione digni, aut ferri, aut marmoris, aut alterius cuiusvis materiae, sed nec ratione lineamentorum, aut colorum, aut alterius rei, quæ in ipsa sit; cur igitur colitur. Denique homo est imago Dei, & tamen non solet adorari: quantò minus igitur ligna, & lapides adorandi erunt, licet imaginem Dei, aut Sanctorum referant?

Atque hæc sunt illorum præcipua firmamenta, quibus respondetur infra cap. 13. nam ceteras nugas Magdeburgensium libenter omittam; indignæ sunt enim quibus respondeatur: Christus, inquit, mortuus est pro hominibus, non pro imaginibus, ergo imagines non sunt colendæ, egregie scilicet. Item si imagines necessariò colendæ essent, soli diuites saluarentur, qui eas emere possunt. Item Christus non dixit, qui imagines recipit, sed qui vos recipit, me recipit, ergo honor imaginis non refertur ad exemplar. quod quidem non argumentari, sed ludere est.

CAPVT XII.

Imagines Christi & Sanctorum rectè coli.

OS cum Ecclesia asserimus, imagines Christi & Sanctorum honorandas esse, modò tamen (vixit in Concilio Tridentino sess. 25. declaratur) in imaginibus non collocetur fiducia. nec ab eis aliquid petatur, nec in eis inesse credatur vlla Diuinitas, sed solum honorentur propter eos, quos nobis representant. Quæ sententia